

Aan: Standaardisatieraad Nationaal Archief, 29 maart 2022

Prins Willem-Alexanderhof 20
2595 BE Den Haag
T +31-70-331 5400
www.nationaalarchief.nl

Datum
8 maart 2022

memo

Vaststelling Handreiking waardering en selectie – module
Waardering en selectie vanuit archiefperspectief

Bijlage(n)
1

Gevraagd besluit

De Standaardisatieraad wordt verzocht module 2 'Waardering en selectie vanuit archiefperspectief' van de nieuwe Handreiking waardering en selectie vast te stellen als kennisproduct. En in te stemmen met enkele eventueel daaruit voortvloeiende kleinere aanpassingen aan de eerder, op 6 juli 2021, vastgestelde module 1.

Na vaststelling zal het NA van de module een webpublicatie maken. Het is mogelijk dat bij die slag nog redactionele aanpassingen zullen plaatsvinden.

1. Algemene toelichting

Eind 2019 is gestart met de doorontwikkeling van de [bestaande handreiking Waardering en selectie](#) (met de titel 'Belangen in Balans'), die uit 2015 dateert.

Er waren en zijn velerlei argumenten voor de herziening en aanvulling van deze handreiking:

- de feedback van gebruikers, die verduidelijking, handvatten en praktische voorbeelden vragen;
- het gebrek aan duidelijk geoperationaliseerde bewaarcriteria;
- de te enge focus op de waarderingsmethodiek, met minder aandacht voor de hogere belangen en voor de daaropvolgende daadwerkelijke selectie en vernietiging;
- het verouderde, deels achterhaalde referentiekader;
- de wijziging van de Archiefwet en van het Archiefbesluit, ook op het gebied van waardering en selectie.

Het kennisproduct bestaat uit een logisch gestructureerd geheel van verschillende modules. Vanwege de doorlooptijd en het aantal te ontwikkelen modules is daarbinnen een prioritering aangebracht (zie de vermeldingen tussen haakjes).

- Module 1. Waardering en selectie in het informatiebeheer (zeer hoog)
- Module 2. Waardering en selectie vanuit archiefperspectief (relatief laag)
- Module 3. Rollen en organisatie (gemiddeld)
- Module 4. Basiskeuzes (gemiddeld)
- Module 5. Waarderingsinstrumenten (zeer hoog)
- Module 6. Waarderingen (hoog)
- Module 7. Toekennen selectiebeslissingen (hoog)
- Module 8. Uitzonderen van vernietiging in praktijk (minder dan gemiddeld)

- Module 9. Vernietigen in praktijk (nader te bepalen, wordt mogelijk afgesplitst en geïntegreerd in een kennisproduct vernietigen)
- Module 10. Microselectie, schiften en schonen (minder dan gemiddeld).

Modules 1, 5 en 7 zijn op 6 juli 2021 door de Standaardisatie vastgesteld; modules 6 a en b zijn op 4 november 2021 eveneens vastgesteld. Deze modules zijn allemaal gepubliceerd op de website van het Nationaal Archief: <https://www.nationaalarchief.nl/archiveren/kennisbank/handreiking-waardering-en-selectie-nieuwe-versie>. Module 8 is al opgestart. Modules 3 en 4 worden in het tweede kwartaal van 2022 opgestart.

Deze oplegnotitie heeft betrekking op module 2. En op de daaruit voortvloeiende aanpassingen aan module 1.

2. Module 2 Waardering en selectie vanuit archiefperspectief

2.1 Inhoudelijke toelichting

Module 2 gaat over waardering en selectie vanuit het perspectief van de archivaris als beheerder van een archiefbewaarplaats. En gaat in op de rol van de archivaris als bewaker van cultureel erfgoed. Dit is geduid met de term 'archiefperspectief'.

Module 2 is in sterke mate verbonden met module 1 'Waardering en selectie in het informatiebeheer'. Waar in module 1 de focus ligt op het informatiebeheer bij overheidsorganisaties, gaat in module 2 de aandacht uit naar het archiefperspectief. Beide modules vormen samen de inleiding voor de daaropvolgende modules in de Handreiking waardering en selectie. Het biedt de lezer inzicht in terminologie, (historische) context en belangen en doelen van de archivaris in het kader van waardering en selectie. Het geeft dus antwoord op de vraag waarom de archivaris bij waardering en selectie betrokken is; en welk belang deze dient.

Een eerste belangrijke, door de redactiegroep gedragen ingreep, is de prominente plek voor en verdere toelichting van de selectiedoelstelling, zoals omschreven in het rapport *Gewaardeerd verleden*. Deze doelstelling werd ook in 'Belangen in Balans' vermeld, maar enkel in een voetnoot, zonder verdere toelichting. Terwijl juist deze verduidelijkt welke informatie de archivaris blijvend wil laten bewaren. Om vervolgens – volgens de logica van de huidige Archiefwet – over te brengen naar een archiefbewaarplaats.

Voorts wordt met akkoord van de redactiegroep aandacht besteed aan de voor-geschiedenis van de huidige methodiek. De ervaring leert dat de PIVOT-methodiek voor sommige opstellers van selectielijsten nog steeds het referentiekader is. Ook omdat de overgangsfase van de PIVOT-methodiek naar de huidige methodiek bijna een decennium geduurd heeft. Met dit onderdeel wordt o.a. onderstreept dat de PIVOT-methodiek letterlijk 'geschiedenis' is, en uitgelegd waarom dat zo is.

Tot slot is op vraag van de redactiegroep het verband gelegd met de beweging naar voren in de keten. En wordt daarom net zoals bij module 1 doorverwezen naar de (toekomstige handreiking over) Archivering by design.

De tekst van deze module kan na vaststelling nog wijzigen onder invloed van de nieuwe Archiefwet en het nieuwe Archiefbesluit. Ook kunnen wijzigingen in de teksten van de overige modules leiden tot wijzigingen in deze module; de modules van de handreiking waardering en selectie hangen immers allemaal met elkaar samen.

2.2 Proces van totstandkoming

Deze module is opgesteld door het NA, in nauwe samenwerking met het veld.

Conceptversies zijn verschillende malen besproken met en getoetst door een redactiegroep, met experts van de volgende organisaties:

Gemeenten

Gemeente Peel en Maas

Gemeente Utrecht

Provincies

-

Waterschappen

Waternet

Rijksoverheid

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Nationaal Archief

3. Module 1 Waardering en selectie in het informatiebeheer

3.1 Inhoudelijke toelichting

Bij de voorlegging van module 1 'Waardering en selectie in het informatiebeheer' aan de Standaardisatieraad was reeds gesignaleerd dat de (wijzigingen in de) teksten van de overige modules nog zouden kunnen leiden tot wijzigingen in module 1. De modules van de handreiking waardering en selectie hangen immers allemaal met elkaar samen.

Naar aanleiding van de afronding van module 2 wordt nu voorgesteld om de op- en indeling van module 1 aan te passen, zodat deze meer in lijn is met deze van module 2 en van andere modules. Concreet wordt de informatie die nu op één

Nationaal Archief

Onze referentie

-

Datum

8 maart 2022

webpagina (<https://www.nationaalarchief.nl/archiveren/kennisbank/module-waardering-en-selectie-in-het-informatiebeheer>) staat, herschikt en opgedeeld in:

- Startpagina met de volgende onderdelen
 - o Korte inleiding met duiding onderwerp
 - o Voor wie is deze module?
 - o Wat is waardering en selectie?
 - o Wat is het belang voor het informatiebeheer?
 - o Wat zijn de randvoorwaarden?
- Pagina met randvoorwaarden 'risicomanagement', 'actuele selectielijst' en 'Archiveren by design'.

Deze wijzigingen zijn niet inhoudelijk van aard. En zullen via een pagina 'versiebeheer' gedocumenteerd en verantwoord worden.